יב: שבעת ימים פרק ראשון יומא

אלא לאו ביום הכפורים. לפירוש ריב"א לפירש"י הא דגבי כהן גדול כתב מצנפת וכבכן הדיוט כתב מגבעות לפי שכל כהן גדול היתה קלרה [1] שהיה צריך להניח תפילין ואין אחד של כהן הדיוט היתה רחבה שלא היה מניח צץ אין להקשות א"כ לימא דהא איכא ביניהו די"ל כיון דאידי ואידי ממין אחד אע"ג דזו רחבה וזו קטנה לא קא חשיב ולעיל נמי דפריך דמה מתכנין אותו לא בעי לשנויי במצנפת דהא לא חשיב חיוך כיון דשוין הן אלא שזו קטנה וזו רחבה:

ילבש לרבות השחקן. ואיצטריך קרא דלא תימא כי היכי דמטושטשין או מקורעין פסולין בפ' שני דזבחים (דף יח:) דכתב בהו (שמות כח) לכבוד ולתפארת ה"נ שחקים ליפסלו דאין עניות במקום עשירות וקלקא דעתך אמינא דבכל שנה יעשו בגדים חדשים קא משמע לן ובפרק כ' דזבחים (שם) מנא משוחקין כשירים וזה משמע כגירסת רש"י דאיצטריך לאשמועינן דאפילו שחקים כשירים:

כהן גדול משום איבה. הקשה ר"י מדקאמר טועמא משום איבה מכלל דמן הדין לאו להיות כהן גדול מדאורייתא אלא גזרו ביה רבנן משום איבה ומימה אם כן מאי איצטריך לפרושי טעמא דכהן הדיוט משום מעלין בקדש וכו' מיפוק ליה מדאפילין מקרא בפרק שני דזבחים (דף יח.) דכהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה משום מחוסר בגדים וליכא למימר דהא דקאמר דלא חזי להיות כהן גדול משום איבה היינו לאחר מיתת הראשון דהא מודה רבי יוסי דאם מת הראשון שני חוזר לעבודתו וי"ל דכהן גדול מתמנה בפה ומסתלק בפה ובירושלמי דרש ליה מקרא ומקבלנא שהדבר תלוי במלך ובאחיו הכהנים דלאמר בפרק הנח על יבמתו (יבמות דף קא.) דינאי מלכא אוקמיה ליהושע בן גמלא בכהני רברבי ואמר בתוספתא (פ"א) ובירושלמי ביוסף בן אלם מציפורי שאירע פסול בכהן גדול ושימש תחתיו ולאחר שיצא אמר לתוני המלך פר ושעיר שקרבין היום משל מי משלי או משל כהן גדול אמר לו המלך לא דיין שישמשת שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם וכו' עד וידע שהוסף מן הכהונה [2]:

הלכה

עבודתו מחנכתו. עבודת יום"כ עצמה שאינה כשירה אלא בכהן גדול וזה עובדה מחנכתו להכונה גדולה: **משיחתן מקדשתן.** כדכתיב (במדבר ז) וימשחם ויקדש אותם מכאן ואילך לא נמשחו כלים חדשים שנעשים שם כדאמרינן במסכת שבועות (דף טו.) אותם במשיחה:

א עבודתו מחנכתו מי לא תניא [3] כל הכלים שעשה משה [4] משיחתן מקדשתן מכאן ואילך עבודתן מחנכתן הכא נמי עבודתו מחנכתו כי אתא רב דימי אמר אבנטו של כהן הדיוט רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון חד אמר של כלאים וחד אמר של בוץ תסתיים דרבי הוא דאמר של כלאים דתניא אין בין כהן גדול לכהן הדיוט אלא אבנט דברי רבי ר' אלעזר בר' שמעון אומר אף לא אבנט אימת אי נימא בשאר ימות השנה טובא איכא כהן גדול משמש בשמונה והדיוט בארבעה אלא לאו ביום הכפורים אמרי לא לעולם בשאר ימות השנה ובהנך דשוין כי אתא רבין אמר אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים דברי הכל של בוץ בשאר ימות השנה דברי הכל של כלאים לא נחלקו אלא באבנטו של כהן הדיוט בין בשאר ימות השנה בין ביום הכפורים שרבי אומר [5] של כלאים ורבי אלעזר בר' שמעון אומר של בוץ אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא [6] על בשרו מה תלמוד לומר ילבש להביא מצנפת ואבנט להרמת הדשן דברי ר' יהודה רבי דוסא אומר להביא בגדי כהן גדול ביום הכפורים שהן כשרין לכהן הדיוט רבי אומר שתי תשובות בדבר חדא דאבנטו של כ"ג ביום הכיפורים לא זה הוא אבנטו של כהן הדיוט ועוד בגדים שנשתמשתה בהן קדושה חמורה תשמש בהן קדושה קלה אלא מה תלמוד לומר ילבש לרבות [7] את השחקן ואזדא ר' דוסא לטעמיה [8] דתניא [9] והניחם שם מלמד [10] שטעונין גניזה רבי דוסא אומר שלא ישתמש בהן יוה"כ אחר [11] ת"ר אירע בו פסול ומינו אחר תחתיו ראשון חוזר לעבודתו שני כל מצות כהונה גדולה עליו דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכ"ג ולא לכהן הדיוט אמר ר' יוסי מעשה ביוסף בן אלם [12] בציפורי שאירע בו פסול בכהן גדול ומינוהו תחתיו ואמרו חכמים ראשון חוזר לעבודתו שני אינו ראוי לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט [13] כ"ג משום איבה כהן הדיוט [14] משום מעלין בקודש ולא מורידין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן

הלכה

ומתלבלבין בהן אבל תרומת הדשן שאינו אלא מלא מחתה ליום כדאמרינן במסכת תמיד (ד' ד.) אין שם לבונה בגדים: הכי גרסינן **ואזדא רבי דוסא לטעמיה דתניא והניחם שם וכו'.** גבי בגדי יום הכפורים כתיב ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבואו אל הקודש והניחם שם: **כל מצות כהונה גדולה עליו.** לא פורע ולא פורם ואינו מטמא לקרובים ומתהר על האלמנה ומשמש בשמונה בגדים: **אינו ראוי וכו'.** כלומר אינו משמש במקדש לא בשמונה כהן גדול ולא בארבעה כהן הדיוט: [1] **שאם עבר ועבד.** בשמונה בגדים כהן גדול עבודתו כשירה דהא כה"ג הוא אלא דאמרו רבנן לא ליעשמש משום איבה אבל בארבעה ודאי פסולה דהוה ליה חסר בגדים: **שחוזר שני לעבודתו.** לכהונה גדולה: **פשיעא.** דהא משום איבה הוא דאיפסיל: **מכו דפימא.** משום איבה נפסיל אף לאחר מיתת ראשון דאי אמרת ישמש אחריו הוא ליה לרה מתיים כאשה שהיא לרה לאחיותה דאמר זה מלפה מתי ימות וישמש הוא קא משמע לן דלא מישתן: **הא קא חייש לשמא.** יארע בו פסול: **עומאה שביאה.** על ידי קרי או על ידי התזת טורת מפי עם הארץ: **נימרו אינהו לנפשייהו.** כיון

כהן אחר תחתיו, ר' יוסי אומר ראשון חוזר לעבודתו. שני אינו ראוי לכהן גדול משום איבה, וגם אינו חוזר לכהן הדיוט שמעלין בקדש ולא מורידין.

עין משפט נר מצוה

מד א מי"ר פ"ח מהלכות עבודת יוה"כ הלכה ג:

מה ב מי"ר פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה יב:

מו ג מי"ר פ"ח שם הלכה ח כ:

מז ד מי"ר (פ"ב מהלכות תמידין הלכה י)

* [נ"ל פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה ד]:

* עיין בכ"מ ול"מ ותראה שאחיה טועה מתב הגהה זאת על הרב בעל עין משפט ולא מפי הגאון מהרי"ף יעלה שגגה מ"ל:

מח ה מי"ר פ"ח מהלכות כלי המקדש הלכה ה:

תוס' ישנים

אבנטו של כהן הדיוט בין ביום הכפורים בין בשאר ימות השנה. וא"ת כהן הדיוט למה לי אבנט ביום הכפורים יש לומר שצריך לו לשני נחרי עלים לו שני לחפן בלינורא וריב"א פירש שבהן הדיוט יכול לעבוד תרומת הדשן מדמחייב לקמן (דף לב.) ה' טבילות יו"ד קדישין ולא חשיב קדוש ידים ורגלים אין תרומת הדשן אע"פ שהיה צריך כמו שנינו בפ"ק (מ"ד) דתמיד ואמרינן נמי לקמן בפרק שני (דף כב.) ומדוכתי שוכא ובפרק שני דזבחים (דף כ.) קדש ידיו ורגליו לתרומת הדשן כו' ותנן נמי לקמן בפרק שני (שם) דיני שיפות ואי לא שייך ביום הכפורים למה לי לשנות שם הרי פיים אלא שתנא מינה שהיה שם פיים לתרומת הדשן מיהו קשיא לרבינו רבי אלחנן (א"כ) דתנן לקמן בפירקין (דף כ.) כל יום היו תורמין כו' ויום הכפורים מלמה ומפרש דהכן גדול מוקמינן ליה מחלות [1] כו' אז שזו היתה עבודת הקטרת לילה: לרבות את השחקים. וכגון שלא נקרעו ומעיל בפרק שני דזבחים איו בגדיו מקורעין אלא שעשעשין ועבד עבודתו שעולה ודרים נמי התם כל שיהיו של בוץ כל שיהו חדשים ויהיו לבתולה אבל לא ידענן מתי הם מוקרעי אחקים: שני כל מצות כהונה גדולה עליו. ותומר רבינו"ם דמ"מ הוי הפר משל כהן שעבר שהיה קטוע כל יום ומנית ראיה מן אירושלמי דבעי התם נבי הכן המתמנה תחת אותו שאירע בו פסול עבודתו תשל מי נשמעינה מן הדא דעשה בבן אולם שאירע בו פסול בכהן גדול ונמשמה תחתיו ושימש בו ביום כהונה גדולה אמר בי אחני המלך פר ושעיר של יוה"כ משל מי משלי אי משל כ"ג משלי יהו קריבין שאם יהו משלי אחת כהן גדול ואם משל כהן שעבר לא אחת כהן גדול ידע המלך מה אמר לו משמע שיש לו לפר ושעיר קריבין משל כהן שעבר מיהו אומר רבינו שהיה לפרים כן משלי אי משל כהן גדול כלומר קריבין משלי וא"כ דין הוא שאחת כהן גדול קטוע ולפי"ר ריב"א קשה קלת מדתנן במגילה (דף ט.) אין בין כהן המשמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ואמאי נקט שעבר ה"ל למיתקט שיעבור אך אין זה קשה כלום דיתמה ליה למיקט שעבר דאפי' מלאכת אינה כגל אחר משם ואילך אין כיוצא אלא פר יוה"כ ואי היה נקיט לכהן שיעבור היה משמע לא אותו שעבר יש מיעוק הרבה כיוצא והא ליתא ובפירוש רבינו משמע קלת בפרק הנחה דסוריות (דף יא.) דקתני התם אין בין כהן המשמש לכהן שעבר אלא פר יוה"כ ואי היה שוין בעבודה יום הכפורים ועשירית האיפה חד חד שוין בעבודה יום הכפורים המשמש והגדול הכי שוה לו כהן הסגן שעבר בעבודת יום הכפורים ואי"ל אלמנן פירש שאין משם רגליה דה"פ הכהן חד שוין בעבודת יום הכפורים של כל שנה ושנה אלא"ג דכל עבודות יום הכפורים אינן כשרות אלא בכהן גדול כשרות הן כזה כמו כזה ומיירי הכן שעבר מקלת עבודות כשרות הן בו כגון בכהן המשמש אז ודאי הוי פר יום הכפורים משל כהן המשמש שהוא עיקר נמוד ולא מיירי מידי בשאינו יום הכפורים שהיום בו כהן שעבר אחת כהן הגדול לשמש שאז אפילו אי חד מלמתי אה חד שוין לשמש בשמונה בגדים והוריות (דף יב.) ולקמן בפרק בא לו (דף עב.) ואמרינן בפרק הקומץ רבה (דף יט.) מדנלי דחמנא נבי פרו של כהן דתהא שחיטה בבגדים וכו' וכן בפ"ק דסנהדרין מתלו ולא משל אחיו הכהנים אפילו הוה הפר משל ראשון ולא משל סגן בעלים קריבי ליה דחכי ליה דחמנא:

תורה אור השלם

1. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: ויקרא ו ג
2. וכא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם: ויקרא טז כג

גליון הש"ס

גמ' כה"ג משום איבה. כעין זה לקמן דף עג ע"ב: תוס' ד"ה **אלא** לאו. לפירוש ריב"א ע"ל דף כה ע"א תד"ה נוטל מצנפת ותו"י דף עא ע"ב ד"ה אריה. עיתוני לה ע"ב תד"ה תקום. סוכה דף ה ע"א תד"ה ולא יומיה:

הגהות הב"ח

(א) גמ' כיוסף בן אלם מציפורי שאירע: (ב) רש"י ד"ה ה"ג כי אתא כו' אין חילוק בין יוה"כ לשאר ימים: (ג) ד"ה אלא לאו ביה"כ דגל כ"ג דנין ואתא לאשמועי' בגל הדיוט:

רבינו חננאל

רב פפא אמר עבודתו לפני ולפנים היא קובעת לכהונה גדולה. כי אתא רבין אמר אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים דברי הכל של בוץ, בשאר ימות השנה דברי הכל של כלאים. לא נחלקו אלא באבנט כהן הדיוט לעולם. רבי אמר כלאים ור' אלעזר ב"ר שמעון אומר של בוץ. אמר רב נחמן בר יצחק אף אנן נמי תנינא על בשרו מה ת"ל ילבש כו'. ר' דוסא אומר לרבות בגדי כהן גדול של יום הכפורים שעבד בהם לפני ולפנים שכשירין לכהן הדיוט בכל (ה)שנה. רבי אומר ב' תשובות בדבר. חדא אבנטו של כהן גדול ביום הכפורים לא זהו אבנטו של כהן הדיוט, ועוד בגדים ששימש בהן קדושה חמורה ישמש בהן קדושה קלה. ומה ת"ל ילבש לרבות שחוקים. אילו כולן פשוטין הם. ת"ר אירע בו פסול ומינו

מסורת הש"ס

א) סנהדרין עז: שבועות טו:, כ) לקמן כב., ג) (לקמן מד. ס. וש"נ), ד) הוריות יב: ע"ש מגילה ט: תוספתא פ"א ה"ד, ה) (לקמן כ: עב. הוריות יב: ברכות כח. שבת כח: מגילה ט: כח: מנחות לט. לט.), ו) מכלן שיך לדף יג., ז) (עי' תוס' לקמן כה. ד"ה טוטלן), ח) (נ"ל גדולה),

---

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com